

VABARIIGI VALITSUS

ISTUNGI PROTOKOLL
Tallinn, Stenbocki maja

03.11.2022

Päevakorrapunkt nr ...

Eesti seisukohad Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse, millega kehtestatakse eeskirjad laste seksuaalse väärkohtlemise ennetamiseks ja tõkestamiseks, eelnõu kohta

1. Kiita heaks järgmised siseministri esitatud seisukohad Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse, millega kehtestatakse eeskirjad laste seksuaalse väärkohtlemise ennetamiseks ja tõkestamiseks, eelnõu kohta:

1.1. Eesti toetab Euroopa Liidu ühtse õigusraamistiku loomist eesmärgiga aidata ära hoida laste seksuaalset väärkohtlemist internetis, sealhulgas vastava materjali taas ilmumist internetti ja tuua teo toimepanijad kohtu ette.

1.2. Määruses kasutatud mõisted peavad olema selgelt sõnastatud ning selle alusel õigustatud ja kohustatud isikud üheselt määratletavad. Oluline on tagada erinevate õigusaktide mõistete ja sätete omavaheline kooskõla.

1.3. Määruse koostamisel tuleb eelkõige lähtuda ÜRO lapse õiguste konventsiooni artiklist 3 ja Euroopa Liidu põhiõiguste harta artikli 24 lõikest 2, mille järgi tuleb lapsi puudutavates ettevõtmistes esikohale seada lapse huvid. Lapsi tuleb kaitsta seksuaalse väärkohtlemise eest, et tagada nende õigus elule, tervisele ja vabale eneseteostusele, kuid samal ajal tuleb arvestada ka laste õigusega era- ja perekonnaelu austamisele ning isikuandmete kaitsele.

1.4. Eesti leiab, et eelnõu regulatsioon ei ole piisavalt selge ja üheselt mõistetav tarkvararakenduste poodidele pandavate kohustuste osas, mistõttu esineb oht, et selle alusel võidakse hakata ebaproportsionaalselt piirama laste õigust saada osa internetipõhistest infoühiskonna teenustest. Eelkõige peame vajalikuks täpsemalt kirjeldada kriteeriumid „märkimisväärse riskiga“ rakenduste määratlemiseks.

1.5. Eesti leiab, et eelnõus tuleks selgemalt sätestada laste õigus küsida ja saada asjaomastelt asutustelt teavet, abi ja toetust neile kättesaadaval ning lapsesõbralikul viisil.

- 1.6. Eesti hinnangul ei ole liikmesriikide koordineerivatele asutustele sätestatud nõuded asjakohased ning lähevad kaugemale eelnõu eesmärkide saavutamiseks vajalikust. Eesti ei toeta sätestatud nõudeid liikmesriigis uue eraldiseisva koordineeriva asutuse loomise ja sellise asutuse täieliku haldusliku sõltumatuse kohta.
- 1.7. Leiame, et määruse eelnõu peaks sisaldama Euroopa Liidus tegutsevate vihjeliinide töö korraldamiseks nende rolli ja hõlmamise selgemat kirjeldust.
- 1.8. Eesti hinnangul võib eraldiseisva Euroopa Liidu laste seksuaalse väärkohtlemise vastase keskuse loomine olla tõhususe ja sõltumatuse tagamiseks vajalik, kuid see peaks toimuma olemasolevate ressursside optimeerimisega. Samas näeme riski, et tekib dubleerimine Europol'i õiguskaitse tegevusega küberkuritegevuse ja organiseeritud kuritegevuse valdkonnas. Peame vajalikuks, et Euroopa Liidu tasandi rakendussüsteem oleks võimalikult kulutõhus ja liikmesriikide kriminaaluurimiste vajadustega arvestav.
- 1.9. Liikmesriikidele peab jääma piisav paindlikkus teenusepakkujatele tuvastamis-, eemaldamis- ja blokeerimiskorralduste andmiseks sobiliku asutuse kindlaks-määramisel.
- 1.10. Eesti peab oluliseks, et antud valdkondlik määrus oleks kooskõlas teiste infoühiskonna teenuseid reguleerivate õigusaktidega, sealhulgas digiteenuste määruse üldnormidega ning välditakse õigusaktide sisu ebavajalikku dubleerimist.
- 1.11. Eesti ei toeta tagauste tekitamise võimalust otspunktkrüpteerimise lahendustes. Samas võime toetada privaatsust säilitavate tehnoloogiate kasutamist, mis võimaldavad krüpteeritud sisu analüüsida ilma dekrüpteerimata, nii et krüpteeringutele tuginevate digiteenuste töökindlus, turvalisus ja terviklikkus säilib.
- 1.12. Eesti peab oluliseks, et tuvastamiskohustuse reguleerimisel säiliks proportsionaalsus ja määruse menetluse käigus ei minda vastuollu üldise jälgimiskohustuse keelu põhimõttega.
- 1.13. Eesti peab oluliseks eelnõuga seatavat nõuet, et tuvastamiskorralduse andmise korral tuleb tagada õiglane tasakaal põhiõiguste vahel. See eeldab selgemaid kriteeriume, millisest lävendist alates on tegemist kõrgema riskiga teenustega, kus riske ei ole võimalik maandada vähem sekkuvate meetmetega.
- 1.14. Eesti toetab kohustust kehtestada teenuste lapskasutajate vanuse usaldusväärseks tuvastamiseks vajalikud vanuse kontrollimise ja hindamise meetmed, mis ei piira ebaproportsionaalselt digiteenustele juurdepääsu. Toetame eelkõige selliste

vanuse tuvastamise tehnoloogiate kasutuselevõttu, kus kasutaja vanuse tuvastab usaldusväärsel viisil kolmas osapool, edastades konkreetsele teenusepakkujale üksnes teabe, kas tegemist on lapskasutajaga või mitte.

- 1.15. Eesti on seisukohal, et määruse eelnõu ei tohiks raskendada rikkumiste lõpetamist või ohu kõrvaldamist ning ei tohi raskendada kriminaalmenetlust.
 - 1.16. Õigusselguse saavutamiseks ning määruse ühetaoliseks rakendamiseks tuleb täpsustada ja piiritleda teenuse osutajatele ette nähtud kohustused ja vastutus. Läbirääkimiste käigus tuleb tagada, et teenuseosutajatele kehtestatavad kohustused oleksid sobivad, vajalikud ja proportsionaalsed. Välja pakutud meetmed ei tohi välistada muid tõhusamaid ja uusi meetmeid riskide maandamiseks.
 - 1.17. Eesti on seisukohal, et määrusega tuleks sanktsioonid ette näha üksnes juriidiliste isikute raskemate rikkumiste korral tagades liikmesriikidele maksimaalse paindlikkuse kohaldatava sanktsioonimäära, -liigi ja menetluse suhtes.
 - 1.18. Toetame määruse kohaldamisalasse hõlmatud vahendusteenuse osutajate suhtes piiratud vastutuse säilitamist ja päritoluriigi põhimõttest lähtumist.
 - 1.19. Toetame määruse rakendamiseks ette nähtud tähtaja pikendamist kuult kuult vähemalt 12 kuuni.
2. Eesti esindajatel Euroopa Liidu Nõukogu erinevatel tasanditel väljendada ülaltoodud seisukohti.
 3. Riigikantseleil esitada punktis 1 nimetatud eelnõu ja seisukohad Riigikogu juhatusele ning teha seisukohad teatavaks Eestist valitud Euroopa Parlamendi liikmetele ja Eestist nimetatud Majandus- ja Sotsiaalkomitee ning Regioonide Komitee liikmetele.

Kaja Kallas
Peaminister

Taimar Peterkop
Riigisekretär